

این شماره تقدیم می‌شود به
شهید آیت الله دکتر
سید ابراهیم رئیسی

ویژه نامه جنگ رمضان | شماره ۲۰
پنجشنبه ۶ فروردین ۱۴۰۵

جبهه
انرژی

کاری از اندیشکده نفت و انرژی
و گروه تحلیلی پتروپال

تنش در زیر ساخت‌ها با هدف کوتاه کردن دست ایران از بازارهای انرژی

سرمقاله

بر تاسیسات انرژی کشورهای خلیج فارس باید باشد، ثانیاً راهبرد چشم در برابر چشم در این مورد نیازمند تشدید است، بدین صورت که پاسخ ما علاوه بر اینکه بر کشورهای عربی استوار است باید چند برابر باشد، این بدین جهت است که اولاً بازسازی و توسعه مجدد امکانات مذکور با عنایت به حجم کلی اقتصاد برای ما از کشورهای مذکور که تحت حمایت مالی و اقتصادی ایالات متحده هستند هزینه بیشتری می‌طلبد و ثانیاً میزان مشارکت ایشان در بازارهای منطقه‌ای و جهانی بیشتر است از این رو باید متناسب با مقداری که تامین انرژی و مشارکت در بازارهای انرژی از ما سلب شده است به همان درصد از کل از ایشان نیز سلب شود، در نهایت لازم به ذکر است که استفاده از برگ تهدید، تخریب جزئی یا انهدام کلی تاسیسات انرژی کشورهای خلیج فارس ابزار بسیار مهم و چه بسا مهم‌تر از بستن تنگه هرمز است که در نوشته‌ی دیگر مورد بررسی قرار خواهد گرفت، در این نوشته صرفاً به بیان اهمیت مشارکت در بازارهای انرژی جهانی و منطقه‌ای به مثابه یکی از اهداف جنگ و تحلیل عملیاتی این موضوع پرداختیم. ♦

مختلفی از جمله ایجاد فشار اجتماعی و کاهش تاب آوری اجتماعی، تحمیل هزینه دوگانه و تضعیف تدریجی کشورها است اما نباید از این نکته غافل شد که یکی از مهم‌ترین این اهداف، تضعیف مشارکت در بازارهای انرژی جهانی و منطقه‌ای به منظور تضعیف کشور مورد تهدید و تغییر در بازارهای اقتصادی در راستای تولید و تقویت قدرت عمومی است؛ در مورد جنگ اخیر نیز دشمن به دنبال آن است که با تضعیف مشارکت ایران در بازارهای انرژی قدرت منطقه‌ای وی را کاهش داده و بدین صورت بر مبنای استراتژی تضعیف تدریجی یک گام دیگر برای تسلط بر ایران بردارد، در مقابل تهاجمات اخیر باید به دو نکته توجه نمود، ابتدائاً اینکه پاسخ جمهوری اسلامی ایران باید بر کشورهای خلیج فارس استوار باشد و نه رژیم، زیرا اساسا رژیم نقش مهمی در بازارهای انرژی منطقه و جهان ندارد، و از بین بردن نیروگاه‌ها و شبکه‌های انرژی رژیم با عنایت به هدفی که دشمن از زدن زیرساخت‌ها دنبال می‌کند، رفتار متقابل مبتنی بر استراتژی چشم در برابر چشم محسوب نمی‌شود، بنابراین تمرکز اصلی و اساسی تنها

ایالات متحده و سپس تحریم‌های شورای امنیت سهم ایران در بازارهای رسمی جهانی نفت از میان رفت و به این واسطه میزان مشارکت ایران در بازارهای جهانی نفت و یکی از مهم‌ترین مولفه‌های قدرت عمومی ایران به شدت تضعیف شد، اکنون ایالات متحده به دنبال تضعیف و از میان بردن مشارکت ایران در بازارهای منطقه‌ای گاز و برق است که بخشی از مصرف خویش را از صادرات ایران تامین می‌کنند، تضعیف مشارکت مذکور ضمن تضعیف قدرت منطقه‌ای ایران بازارهای جدیدی برای متحدان ایالات متحده در منطقه ایجاد کرده و منفعت اقتصادی آمریکا را به همراه دارد، این راهبرد در نوع موضع‌گیری و تهاجماتی که به زیرساخت انرژی ایران در جنگ رمضان صورت گرفته به روشنی مشهود است و مشاهده شد که تهاجم اخیر به پارس جنوبی موجب توقف صادرات ۳۰۰۰ مگاوات برق به عراق شد؛ در این میان تهاجمات اخیر نشان داده است، ابتدائاً تضعیف مشارکت ایران در بازار انرژی عراق و ترکیه دارای اهمیت است، بنابراین همانگونه که روشن است گرچه هدف قراردادن زیرساخت‌های انرژی دارای اهداف

یکی از مهم‌ترین مولفه‌های قدرت عمومی که از پایه‌های ایجاد امنیت ملی است، میزان مشارکت و سهم کشورهای مختلف در بازارهای گوناگون جهانی است، به هر میزان که کشورها در بازارهای جهانی سهم باشند دارای قدرت عمومی بیشتری بوده و تنش با ایشان می‌تواند ایجاد هزینه‌هایی کند که از وقوع این امر جلوگیری نماید؛ یکی از مهم‌ترین بازارهای مذکور حوزه انرژی اعم از نفت، گاز، برق و... است؛ حوزه مذکور از آن جهت که از کالاهای استراتژیک است، از اهمیت بالایی برخوردار است، به گونه‌ای که مشارکت ولو در بازارهای منطقه‌ای باشد، در توسعه قدرت عمومی و تحکیم پایه‌های امنیت ملی بسیار موثر است، به عبارت دیگر شبکه توزیع انرژی بین المللی در صورتی که به صورت صادرات انرژی باشد، نسبت به شبکه توزیع انرژی محلی مزیت مهمی است، از این رو یکی از مهم‌ترین راه‌های تضعیف کشورها، تضعیف مشارکت ایشان در حوزه انرژی و شبکه توزیع بین المللی مبتنی بر صادرات است. پس از آنکه به واسطه تحریم‌های یکجانبه ثانویه

امیرحسین
پاکدست
کارشناس
نفت و انرژی

درس‌هایی از تاریخ انرژی | بخش سوم

شاهکار ژئوپلیتیک: بازی کویت با کارت ابرقدرت‌ها

تثبیت هژمونی دریایی و پیامدهای منطقه‌ای
مداخله آمریکا در جنگ نفت‌کش‌ها، پیامدهای بلندمدتی برای امنیت انرژی جهان داشت. ایالات متحده این حضور نظامی را با تکیه بر دکترین «آزادی ناوبری» (Freedom of Navigation) و تضمین جریان آزاد انرژی توجیه کرد. این مقطع تاریخی، بهانه‌ای شد تا حضور مقطعی آمریکا در خلیج فارس به یک حضور دائمی و ساختارمند (که بعدها در قالب ناوگان پنجم نیروی دریایی تجلی یافت) تبدیل شود.

همزمان، این بحران نقش کاتالیزور را برای کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس ایفا کرد. شورای همکاری خلیج فارس (GCC) که نهادی نوپا بود، در کوره جنگ نفت‌کش‌ها پخته شد. تهدید مشترک علیه زیرساخت‌های انرژی و اقتصاد مبتنی بر نفت این کشورها، آن‌ها را وادار کرد تا به سمت همکاری امنیتی و اطلاعاتی بیشتری حرکت کنند؛ همکاری که تا به امروز نیز ساختار سیاسی جنوب خلیج فارس را تعریف می‌کند.

از منظر روابط بین‌الملل، جنگ نفت‌کش‌ها بستر یکی از هوشمندانه‌ترین مانورهای ژئوپلیتیک در دوران جنگ سرد بود. کویت به عنوان یکی از تامین‌کنندگان اصلی نفت جهان که ناوگان دریایی‌اش به شدت آسیب دیده بود، دست به یک قمار دیپلماتیک زد. این کشور کوچک عربی، ابتدا از اتحاد جماهیر شوروی درخواست کمک کرد و شوروی نیز با اجازه دادن چند نفت‌کش به کویت موافقت کرد. این اقدام، یک تله استراتژیک بی‌نقص بود. ورود شوروی به آب‌های خلیج فارس، خط قرمز ایالات متحده آمریکا محسوب می‌شد. واشنگتن که نمی‌توانست تسلط رقیب شرقی بر شریان نفتی جهان را تحمل کند، بلافاصله وارد عمل شد و طرحی موسوم به «عملیات اراده جدی» را آغاز کرد. بر اساس این طرح، نفت‌کش‌های کویتی با نصب پرچم آمریکا، تحت اسکورت مستقیم ناوگان نیروی دریایی ایالات متحده قرار گرفتند. بدین ترتیب، کویت توانست بدون شلیک یک گلوله، بزرگترین ماشین جنگی جهان را برای تامین امنیت صادرات نفت خود به منطقه بکشانند.

خبرخوان

● پول بدید؛ عبور کنید

اسماعیل بقالی، سخنگوی وزارت امور خارجه ایران: قطعاً به دریافت هزینه برای تردد ایمن کشتی‌ها از تنگه هرمز ادامه خواهد داد.

● هند ۶۰ میلیون بشکه

نفت از روسیه خرید بلومبرگ: پالایشگاه‌های هندی قراردادهایی برای خرید ۶۰ میلیون بشکه نفت خام روسیه با تحویل در ماه آوریل امضا کرده‌اند.

● قطع برق در مناطقی از

سراشیل پس از اصابت موشک ایران به نیروگاه برق الخضیریه گزارش‌های اولیه حاکی از قطع برق در چندین نقطه پس از موشک‌باران نیروگاه برق شهر اشغالی الخضیریه توسط ایران است.

● خیال خام دوزدن هرمز

راه فراری از دست ایران نیست اوایل پرابیس نوشت: پس از جنگ اخیر، تولیدکنندگان خاورمیانه روزانه ۱۲ تا ۱۷ میلیون بشکه از تولید خود کاسته‌اند و صادرات نفت از تنگه هرمز تقریباً متوقف شده است.

● هشدار شل به اروپا:

اروپا یک ماه دیگر وارد بحران سوخت می‌شود مدیرعامل شل گفته اروپا برای بحران ناشی از جنگ خاورمیانه آماده نبوده و هشدار داده که اروپا ممکن است تا حدود یک ماه دیگر با کمبود جدی سوخت روبه‌رو شود. با وجود برنامه آزادسازی ۴۰۰ میلیون بشکه نفت توسط آژانس بین‌المللی انرژی، تحلیلگران معتقدند دولت‌های اروپایی احتمالاً مجبور به محدود کردن مصرف خواهند شد.